

placere, et aliquid ipsi gratum ostendere vel excogitare; interea duo infirmi ad genua ejus advolvuntur, et curationem ab illo exposcunt. « Vespasianus primo irridere coepit, aspernari, *inquit Tacitus*, atque illis instantibus, modo famam vanitatis metuere, modo obsecratione ipsorum et vocibus adulantium in spem induci, etc. » Non ergo arbitrabatur se habere potestatem hos infirmos curandi: fecit tamen quod ab ipso postulabant aulici, et *statim*, ait Tacitus, *conversa ad usum manus, ac caeco relaxavit dies*. Non sic Christus et Apostoli operabantur miracula. Nonne verisimile est aulicos Vespasiano adulari volentes, duos mercede conduxisse homines ut fingerent se esse infirmos, et deinde a novo imperatore sanatos? Ergo 2°.

3° Nullius auctoritatis est historia Apollonii Thyansenis; fuit enim scripta a Philostrato centum annis ad minus post Apollonium, ex nonnullis memorialibus cujusdam Damidis, Apollonii comitis et amici; non ipse Damis hæc memorialia tradidit Philostrato, sed Julia, Severi imperatoris uxor, quæ ea a quodam viro ignoto acceperat: nemo autem non videt hujusmodi facta nullius esse auctoritatis; a nullo teste oculato referuntur, nullo monumento fide digno fulciuntur. Ergo. Vide *Houtteville*.

§ III. — De Christi resurrectione.

Certissima est resurrectio Christi, eo ipso quod authentici, veri et integri sint libri Novi Testamenti: attamen, cum factum istud gravissimi sit momenti, paulo fusius illud explanare convenit; præcipuum est enim totius religionis nostræ fundamentum, ut ait Apostolus, I Cor. xv, 14: *Si autem Christus non resurrexit, inanis est ergo prædicatio nostra, inanis est et fides vestra*.

PROPOSITIO.

Ex resurrectione Christi invicte demonstratur religionem Christianam esse divinam.

Prob. 1°. Si Christus revera surrexit, ipsius religio,

cunctis fatentibus, certo est divina: atqui Christus vere surrexit; vere enim surrexit si testes ipsius resurrectionem referentes decepti non fuerint, decipere noluerint, et decipere non potuissent etiamsi voluissent: atqui hæc tria sunt certissima.

1° *Non fuerunt decepti*. Plurimi enim testes, ad credendum minime proclives, decipi non possunt circa factum sensibile, gravis momenti, quod ipsis multoties, conjunctim et unanimi sensuum testimonio manifestatur: atqui tales sunt testes qui resurrectionem Christi referunt.

1° Sunt plurimi. I Cor. xv, 4 et seq. *Christus.... resurrexit tertia die secundum Scripturas... et visus est Cepha, et post hoc undecim: deinde visus est plus quam quingentis fratribus simul, ex quibus multi manent usque adhuc, quidam autem dormierunt. Deinde visus est Jacobo, deinde Apostolis omnibus: novissime autem omnium.... tanquam abortivo, visus est et mihi.*

2° Ad credendum minime erant proclives; ex ipsorum enim narratione constat eos hac de re spem jam abjecisse, et mulieribus resurrectionem factam esse testantibus credere noluisse: *Visa sunt ante illos sicut deliramentum verba ista, et non crediderunt illis*, Luc. xxiv, 11; et ejusdem xxiv, 36: *Dum autem hæc loquuntur, stetit Jesus in medio eorum, et dixit eis: Pax vobis; ego sum, nolite timere: conturbati vero et conterriti, existimabant se spiritum videre. Et dixit eis: Quid turbati estis, et cogitationes ascendunt in corda vestra? videte manus meas et pedes meos, quia ego ipse sum; palpate et videte quia spiritus carnem et ossa non habet, sicut me videtis habere. Et cum hoc dixisset, ostendit eis manus et pedes. Adhuc autem illis non credentibus et mirantibus præ gaudio, dixit: Habetis hic aliquid quod manducetur? Et apud Joan. xx, 24, S. Thomas qui erat absens quando Christus discipulis primo apparuit, cæteris dicentibus ei: *Vidimus Dominum*, respondit: *Nisi videro in manibus ejus fixuram clavorum, et mittam digitum meum in locum clavorum, et mittam manum in latus ejus, non credam*. Certe hujusmodi testes ad credendum non erant nimis proclives. 3° Factum quod*

testantur est sensibile, *ut patet ex modo dictis* et ex tota narratione; est gravis momenti, ut nemo diffidetur; multoties ipsis fuit manifestatum; Apostolis enim *præbuit seipsum vivum post passionem suam, in multis argumentis per quadraginta dies apparens eis loquens de regno Dei*, Act. 1, 3; ipsis conjunctim apparuit, *nempe undecim, omnibus Apostolis, et plus quam quingentis fratribus simul*. 4° Hoc factum unanimi sensuum testimonio fuit comprobatum; Christum namque redivivum sæpe viderunt, audierunt, allocuti sunt, et sanctissimam ipsius carnem propriis manibus contrectaverunt: ergo, etc. Ergo.

2° *Decipere noluerunt*. Illi enim testes merito judicantur decipere noluisse, qui manifestos præ se ferunt sinceritatis characteres; atqui testes resurrectionis Christi manifestos præ se ferunt sinceritatis characteres: *id constat ex dictis* ubi de veritate librorum Novi Testamenti. Præterea, supponi non potest omnes Apostolos casu fortuito sibi consensisse ad decipiendum, fingendo Christum resurrexisse; si enim decipere voluissent, aliquod secum inire debuissent pactum ante vel post mortem Christi: atqui neutrum dici potest. 1° Non ante mortem Christi, quia Christus hujus fraudis particeps fuisset, quod evidenter repugnat; absurdum est enim ignominiosæ morti se devovisse, præcise ut futura ipsius resurrectio prædicaretur. Insuper, sperare non potuissent fore ut discipuli sui imperiti, ignobiles et timidi, tale fictitium dogma insuperabili constantia prædicarent, periculo vitæ et sanguinis effusione confirmarent: aliunde non ita nuntiasset Judæis resurrectionem suam tertia die futuram esse, ultro enim aperiebat eis viam imposturam prohibendi. Ergo 1°.

2° Nec post mortem Christi. Si enim Christus tertia die, secundum promissionem, non resurrexisset, aperte viderent discipuli se turpiter ab illo delusos fuisse, nihilque ab eo sperandum; repugnat autem tot homines, ita delusos et nulla spe emolumenti incitatos, consentire ad fingendum factum cujus falsitatem norunt, propter gloriam impostoris a quo fuerunt decepti; repugnat eos factum ab ipsis excogitatum usque ad sanguinis effusionem ita

testari, ut ex tot discipulis ac mulieribus nullus fraudem aperiat. Repugnat insuper Christi discipulos in summo gradu omnes habuisse dotes sibi contradictorias: at, si finxissent et prædicassent Christum resurrexisse, dum revera non surrexisset, dicendum foret illos in summo gradu habuisse, etc. Ostendissent quippe in summo gradu simplicitatem et dissimulationem, timiditatem et audaciam, ignobilitatem et animi celsitudinem, fanatici delirium et altam sapientiam, crassam ignorantiam et exquisitam persuadendi artem, impiam et sacrilegam in cælos conspirationem et summam in Deum pietatem atque in proximum charitatem; denique fuissent simul monstra perversitatis et prodigia sanctitatis; ergo, etc. Ergo 2° decipere noluerunt.

3° *Decipere non potuissent etiamsi voluissent*. Decipere enim non potuissent, nisi corpus Christi e tumulo sustulissent; alioquin, ostenso cadavere, fraus eorum statim patuisset: at nulla via Apostoli corpus Christi e tumulo auferre potuerunt; nam conditum erat in monumento in rupe exciso, cujus ostium lapide claudebatur et publico signatum erat sigillo, ibique præpositi erant milites præcise ne discipuli furarentur corpus et dicerent: *Resurrexit a mortuis*, Matth. xxvii, 64: unde Apostoli illud auferre non potuerunt nisi vi aperta milites vincendo, vel dolo eos aliquo modo decipiendo, vel pecuniis eos corrupendo, vel subterranea via ad sepulcrum perveniendo: atqui nihil horum dici potest.

1° Non vi aperta milites vincendo; nam adeo timidi erant ut, apprehenso Domino, statim fugerint, et eum adhuc vivum cum juramento et detestatione negaverit Petrus ad vocem unius ancillæ, licet cæteris constantior videretur: supponi autem non potest tales homines inermes ausos fuisse milites vi aperta debellare, et si id tentassent, certe hoc Judæos non latuisset, frausque statim detecta fuisset. Ergo 1°.

2° Non per dolum, custodes decipiendo et vigilantiam eorum fallendo; nam ibi positi fuerant custodes ne corpus ab Apostolis surriperetur: magna ergo cum circumspec-

tione invigilare debuerunt. Præterea, nulla fingi potest hypothesis in qua corpus sic per dolum ablatum fuisset: quomodo enim istud contingere potuisset? an dum omnes dormirent? Sed prorsus incredibile est custodes qui speciale mandatum caute invigilandi accipere debuerant, omnes simul correptos fuisse somno, et adeo gravi ut nullus strepitu fuisset excitatus; nam frangendum erat sigillum, ingens revolvendus erat lapis; insuper tam periculosum opus aggredientes discipuli, quam potissimum festinassent, ac proinde corpus statim abstulissent, nec sudarium solvissent, nec linteamina per ordinem in varias sepulcri partes posuissent. Aliunde, qui tantam adhibuerant curam ne tale accideret furtum, impunitam non reliquissent militum negligentiam et discipulorum fraudulentiam. An dicetur discipulos opium militibus præbuisse sumendum, ut profundiori somno dormirent? At verisimile non est Apostolos, qui præ timiditate fugerant, hoc medium tentasse; incredibile est omnes custodes, sine exceptione et suspicione, soporiferum bibisse liquorem: si id fecissent, fraudem sibi illatam aperuissent, ut Judæorum animadversionem devitarent. Ergo.

3° Dici non potest discipulos corpus Christi abstulisse, custodes pecuniis corrumpeudo; nam erant pauperrimi, et insuper naturali hominum indoli repugnat omnes custodes suo sic defuisse officio, dum religione et præjudiciis tam fortiter oppositi erant Apostolis, et extrema a Judæis pertimescenda haberent. Et certe, tanta infidelitas impunita remanere non debuisset: attamen nullibi legitur talem corruptionem fuisse punitam vel exprobratam, sive militibus, sive Apostolis aut Christianis. Ergo.

4° Dici non potest eos per viam subterraneam ad sepulcrum pervenisse, et corpus sic abstulisse; sepulcrum enim in petra erat excisum: via ergo subterranea impossibilis erat. Aliunde, spatium unius diei sufficiens non fuisset ad hujusmodi operationem; insuper talis via effodi non potuisset sine gravi strepitu, proindeque sensibilis remansisset, et totum artificium aperte patuisset: ergo 4°, etc. aliunde, etc. Ergo.

Prob. 2°. Nullo modo suspecti sunt testes qui factum quod narrant veris miraculis confirmant: sed Apostoli resurrectionem Christi narrantes, veris miraculis confirmarunt testimonium suum; dispersi sunt enim per orbem universum, et ubique resurrectionem Christi annuntiabant, ubique vera patrabant miracula, ut ex libro Actuum constat: ergo.

Prob. 3°. Quinquaginta dies post mortem Christi, cœperunt Apostoli prædicare publice et coram omni multitudine illum surrexisse; semper exprobraverunt Judæis quod illum interemissent, *quem vos crucifixistis, quem Deus suscitavit a mortuis*, Act. IV, 10. Confidenter assererant principes Synagogæ pecunia induxisse milites ut dicerent se dormientibus supervenisse discipulos, et corpus ejus e tumulo sustulisse; accusatio hæc fuit publica, constans et gravissima; attamen Judæorum principes, sacerdotes, scribæ et pharisæi nihil dixerunt ut accusationem adeo sibi injuriosam destruerent; vocaverunt duntaxat Apostolos seditiosos, rebelles, blasphemos, templi violatores, legis contemptores: *Comminemur eis ne ultra loquantur in nomine hoc (Jesu) ulli hominum*, Act. IV, 17. Tacite ergo confitebantur veram esse resurrectionem, aut saltem nihil peremptorium contra illam se habere dicendum. Ergo.

Plures utilissime legi possunt auctores circa resurrectionem Christi, et imprimis Ditton, *La religion Chrétienne prouvée par le seul fait de la résurrection de J.-C.*; West, *Observations sur l'histoire et les preuves de la résurrection de J.-C.*; Sherlock, *Les témoins de la résurrection de J.-C. examinés suivant les règles du barreau*; Littleton, *Observations sur la conversion et l'apostolat de S. Paul*. Quatuor illi auctores sunt Angli, sed eorum opera citata in linguam Gallicam fuerunt conversa. Utilissime etiam legi potest opus dictum, *Triomphe de l'Évangile, lettre neuvième*.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1°. Facta et circumstantiæ quibus probatio nostra

ex resurrectione Christi desumpta nititur, a solis referuntur Apostolis : atqui testimonium eorum suspectum est : ergo.

R. Nego min. Hæc enim facta referunt Apostoli tanquam publica et præsentia, has circumstantias describunt tanquam omnibus notas : nullus autem impostor fabulas sic contexeret, nec eas tanta impudentia publice et iteratis vicibus annuntiare auderet, velut certissimas veritates ab omnibus cognitatas ; si autem adeo insaniret ut fictitias hujusmodi historias prædicaret, in derisum omnium ac ludibrium deveniret, et nemo fidem illi adhiberet : attamen multi ex Judæis fidem adhibuerunt Apostolis resurrectionem Christi annuntiantibus : certum est ergo Apostolos mentitos non fuisse quando publice retulerunt mortem Christi, ejus sepulturam in sepulcro novo, et curas quas abhibuerunt Judæi ne corpus per furtum e tumulo auferretur, etc. Ergo. Si vero Judæi firma quædam habuissent argumenta contra resurrectionem, ea de manu ad manum posteris transmisissent ; in cunctis sæculis fraudem et mendacium exprobrassent, sicque impediissent ne tale dogma ab omnibus crederetur. Ergo.

Obj. 20. Testibus ipsis Evangelistis, corpus Christi evanuit ex oculis illorum, Luc. xxiv, 31, tanquam merum phantasma : ergo non constat eos verum Christi corpus suscitatum vidisse.

R. Nego conseq. Nobis enim constare potest ex visu, tactu et auditu, hunc vel illum hominem eundem esse quem heri vidimus, audivimus, etc. ; verum constat ex visu, tactu et auditu, Apostolos judicasse corpus Christi idem fuisse post resurrectionem ac ante mortem : ipsum namque viderunt, cum illo multoties sermonem habuerunt, carnem illius contrectaverunt : ergo.

Quod autem dicit S. Lucas, ipsum ex oculis eorum evanuisse, id unum significat, scilicet, corpus Christi ex visibili factum esse invisibile, vel potius conspici ab eis desiisse, ut habetur in Græco : at nemo dubitat quin, auxiliante Dei potentia, corpus solidum ex visibili fieri possit invisibile. Ergo.

Nec proficerent increduli si dicerent Deum apparuisse visibiliter Abraham aliisque Patriarchis, et tamen verum non habuisse corpus ; nam certum erat apud omnes neque Deum neque angelos verum habere corpus : unde sive Deus immediate apparuerit Patriarchis, ut quidam volunt, sive per ministerium angelorum, ut alii contendunt, nullus propterea in errorem inducebatur ; post visionem, unusquisque satis advertebat phantasticum corpus sibi apparuisse ; e contra, Christus ante mortem verum habebat corpus, et evidentibus indicis manifestavit se idem habere corpus : ergo discipulos in errorem positive induxisset si phantasticum duntaxat habuisset corpus. Ergo.

Obj. 30. Christus prædixerat, Matth. xxii, 40, se tribus diebus et tribus noctibus futurum esse in sinu terræ, sicut Jonas tribus diebus et tribus noctibus fuit in ventre ceti : attamen, juxta narrationem Evangelistarum, Christus non fuit tribus diebus et tribus noctibus in sinu terræ. Ergo.

R. Nego min. Christus enim alibi et pluribus in locis prædixerat quod *tertia die* resurgeret : tres igitur dies et tres noctes de diebus noctibusque integris intelligi non debent ; sufficit vero ut tres dies in numero ordinali, prima, secunda et tertia, a sepultura Christi usque ad resurrectionem ejus computari possint : atqui, juxta narrationem Evangelistarum, tres dies in numero ordinali computari possunt ; sepultus est enim Christus die veneris, tota die sabbati mansit in tumulo, et die dominica, quæ erat tertia, surrexit. Tres similiter numerari possunt noctes ; licet enim per unam noctem physice sumptam, illud intelligatur spatium quod a vespere ad mane excurrit, in usu communi tamen dies integra a media nocte ad mediam noctem sequentem computatur : in hac autem supputatione, Christus fuit tribus noctibus in monumento sicut et tribus diebus, nempe per integram diem sabbati cum sua nocte a media nocte ad mediam noctem, per mediam noctem ad diem veneris pertinentem, et per aliam portionem noctis dominicæ. Ergo.

Insuper scripserunt Apostoli Christum die veneris mortuum, prima sabatti seu die dominica de monumento exiisse, et nihilominus affirmant illum tertia die surrexisse; morem supputandi apud Judæos usitatum non ignorabant: ergo dici non potest eos tam aperte sibi contradixisse. Hoc aliunde ipsis non fuit exprobratum a Judæis neque a paganis. Sic quotidie apud nos octo dicitur esse dies ubi septem sunt tantum.

Obj. 4°. Si Christus vere surrexisset, scribis, pharisæis, legis doctoribus et sacerdotibus se ostendere debuisset ut eos convinceret: atqui nedum id fecerit, perhibetur se manifestasse tantum nonnullis mulieribus et suis discipulis: ergo.

R. 1°. Nego maj. Christus enim nihil scribis et pharisæis, doctoribus et sacerdotibus debebat; satis erat ut sufficientia illis præstaret motiva credendi: at, licet post resurrectionem ipsis non apparuerit, sufficientia illis præstitit motiva credendi; multi enim prædicabant resurrectionem, tanquam factum cujus testes oculati fuerant, splendidissima operabantur miracula quibus testimonium suum confirmabant, mortem inter acerbissima tormenta alacriter oppetebant: certe hujusmodi testes fide sunt dignissimi. Præterea quando in causa civili et coram tribunalibus sufficientes producti sunt testes, nemo conqueritur quod alii non fuerint convocati: porro illi resurrectionis Christi testes quos protulimus, ad veritatem istiusmodi facti astruendam sufficiunt: ergo.

Forte etiam dici posset Christum seipsum post glorificationem suam pharisæis, etc., manifestare noluisse, quia talis manifestatio insigne erat privilegium quo se constituerant prorsus indignos. Ergo.

R. 2°. Nego min. et dico testimonium mulierum et discipulorum, quibus Christus post resurrectionem suam se manifestavit, minime suspectum esse: *id ex prima responsione ad majorem, et ex dictis in probatione propositionis, sequitur.* Mulieres enim tam idoneæ sunt quam viri ad factum aliquod sensibile cognoscendum et testandum: testimonium earum admittunt iudices in causis crimina-

libus; quare igitur illud non admitteremus ubi de resurrectione Christi agitur? Ergo.

Inst. Apostoli in diversas abierunt regiones, sicque unus tantum erat testis resurrectionis respectu gentium: atqui testis unus testis nullus, juxta axioma: ergo resurrectio Christi non erat certo credibilis respectu gentium.

R. 1°. Etiam si resurrectio Christi primum non fuisset credibilis respectu gentium apud quas unus aut alter Apostolus eam annuntiabat, nihil adversum nos sequeretur; quæstio est enim an in se et respectu eorum qui Apostolorum et discipulorum testimonium cognoscunt, revera sit credibilis: atqui demonstravimus illam sic spectatam omnino credibilem esse. 2° Apostoli testimonium suum de resurrectione Christi veris confirmabant miraculis: at testis etiam unicus, qui testimonium suum veris confirmat miraculis, dignus est fide. 3° Ordinarie unicus non erat Apostolus in una regione, sed unusquisque plures secum habebat discipulos. 4° Omnes gentes brevi tempore cunctorum Apostolorum testimonium de resurrectione et aliis miraculis Christi cognoscere potuerunt, sive per communem famam, sive per eorum scripta. Ergo.

Obj. 5°. Testes qui sibi contradicunt nullam merentur fidem: at quatuor Evangelistæ resurrectionem Christi referentes, evidenter sibi contradicunt; mulieres enim venerunt ad sepulcrum *vespere sabatti*, juxta Matth. xxviii, 1; *valde mane, una sabbatorum,.... orto jam sole*, juxta Marc. xvi, 2; *valde diluculo*, juxta Lucam xxiv, 1; *mane, cum adhuc tenebræ essent*, secundum S. Joa. xx, 1. Ergo.

R. 1. Dist. maj. Testes qui sibi contradicunt in ipsamet facti substantia, nullam merentur fidem, *conc.*; qui sibi contradicunt in quibusdam facti circumstantiis duntaxat, *nego maj.* Ubi enim plures testes circa substantiam alicujus facti sibi concordant, testimonium eorum a criticis non rejicitur, sub prætextu quod circumstantias eodem modo non referant; imo testimonium eorum quodam modo inde firmatur, siquidem inde patet illos non esse impostores. Porro quatuor Evangelistæ perfecte sibi con-

sentiunt in referenda resurrectione : etiamsi ergo admitte-
retur eos in assignanda hora qua mulieres venerunt ad
sepulcrum sibi contradixisse, sequeretur duntaxat incer-
tam esse horam qua Christus e monumento surrexit.

R. 2º. Nego min. et ejus probationem. Dies enim religio-
sus apud Judæos a vespere ad vesperam computabatur,
sicut dies festivi apud nos a primis vespere ad secundas
in usu ecclesiastico existimantur : dies hebdomadis voca-
bantur una seu prima, secunda, tertia, etc. sabbati. Unde
cum transisset sabbatum, et incipiente prima die sabbati
seu hebdomadis sequentis, quæ est dominica, mulieres
emerunt aromata, paraverunt ea, profectæ sunt, et dilu-
culo ad monumentum advenerunt : est autem valde mane
quando sol super horizontem incipit apparere, præsertim
versus æquatorem, ubi minus sensibile est crepusculum ;
imo aliquo modo tenebræ adhuc sunt super terram. Aliunde,
hæc verba S. Joannis, *cum adhuc tenebræ essent*, in-
telligi possunt de hora qua profecta est Maria Magdalena.
Insuper Evangelistæ non omnes nominant mulieres quæ
venerunt ad sepulcrum, nec in eodem ordine; fieri potest
ut plures diverso tempore advenerint, vel ut eadem pluries
continuo iter fecerint : ergo minime constat Evangelistas
sibi contradixisse.

Inst. Incredibile est quasdam mulieres ausas esse sepul-
crum a militibus caute custoditum et signatum adire ; in-
credibile est pariter milites benigne passos esse ut illæ ad
sepulcrum accederent, omnia inspicerent, et libere redi-
rent. Ergo.

R. Nego ant. Nam 1º mulieres ignorare potuerant lapi-
dem fuisse obsignatum et ibi appositos milites ; Joseph ab
Arimathea et Nicodemus prompte ligaverant corpus Jesu,
cum aromatibus illud sepelierant, *et saxum magnum ad
ostium monumenti advolverant ; mulieres quæ venerant de
Galilæa erant præsentibus, et viderunt monumentum, et quem-
admodum positum erat corpus ejus*, Luc. XXIII, 55. Postea
omnes regressi sunt et sabbato siluerunt secundum manda-
tum, ibid. 56. Altera die post parasceven, principes sacer-

dotum petierunt a Pilato ut custodiretur sepulcrum,
Matth. XXVII, 62. Ergo.

2º Ex narratione Evangelistarum, angelus descendit de
cælo ut lapidem revolveret, contremuit terra, fractum est
sigillum, apertum est monumentum, egressus est Christus,
et sedebat angelus super petram revolutam : *Erat autem
aspectus ejus sicut fulgur, et vestimentum ejus sicut nix.
Præ timore autem ejus exterriti sunt custodes, et facti sunt
velut mortui*, Matth. XXVIII, 3 et 4 ; abierunt postea cus-
todes in civitatem et nuntiaverunt principibus sacerdotum
omnia quæ facta fuerant, ibid. 11 : ergo custodes jam
non erant ad sepulcrum quando huc advenerunt mulie-
res. Ergo.

Obj. 6º. Plures viri docti, inter quos *Paulus et Dam,
Germani*, dixerunt Christum non realiter mortuum fuisse,
sed tantum sensibus et animo defecisse (*évanoui*) : ergo,
etc.

R. 1º. Dist ant. Plures quidem dixerunt Christum rea-
liter non fuisse mortuum quando sublatus est de cruce,
sed immerito, *concedo* ; merito, *nego ant.* Etenim alii viri
doctissimi, ut *Volger, Triller, Bartholius, Eschenbach,*
et præsertim ambo *Grüner*, ex seria investigatione et stricta
principiorum medicinam respicientium applicatione de-
monstrarunt assertionem objectam, probationibus destitu-
tam, esse absurdam. Vide *Wisemann, 5º Discours.*

R. 2º. Nego conseq. Etiamsi Christus revera non fuisset
mortuus quando in monumentum fuit depositus, ibi vivere
non potuisset. Præterea, nulla via inde potuisset exire.
Aliunde decipi non potuissent Apostoli, repugnat illos de-
cipere voluisse aut potuisse, *ut supra ostendimus.* Ergo.

§ IV. — De excellentia doctrinæ Christi.

PROPOSITIO.

*Ex præcellentia doctrinæ Christi demonstratur religionis
ejus divinitas.*

Prob. Doctrina Christi est sanctissima, et aliunde con-
stat doctrinam tam sanctam non nisi a Deo venire posse.